

Klage til Planklagenævnet

Indsendt af Danmarks Naturfredningsforening, Lejre-afdelingen (herefter DN Lejre) d. 3. juni 2018.

Der henvises til Lejre Kommunes afgørelse med J.nr. 18/1120 af 23. maj 2018 om landzonetilladelse til landbrugsbedriften Lejrevej 52A, 4320 Lejre.

Forhistorie – bedriftens ansøgning i 2015/2016:

Som det fremgår af kommunens materiale ansøgte samme bedrift i 2015 om tilladelse til på matriklerne 3a, 3o, 2l og 3n bl.a. at opstille 10 mobile hønsehuse (heriblandt et antal skurvogne) til æglæggere og 20 mobile hytter til slagtekyllinger. Lejre Kommune godkendte 25. januar 2016 bedriftens ansøgning uden vilkår, men DN Lejre påklagede afgørelsen til Planklagenævnet med påstand om (i resumé):

- at telte og skurvogne samt småhuse skulle opstilles tæt på ejendommens bygninger eller på særligt udpegede steder, mindst skæmmende for omgivelserne
- at der tilknyttedes vilkår om at skure, telte og småhuse skulle fremtæde i diskrete farver mv.
- at der samtidigt skulle etableres egnskarakteristisk skærmende beplantning i nødvendigt omfang.

Nævnet ophævede 3. oktober 2017 kommunens afgørelse, idet ansøger til nævnet erklærede, at ansøger alligevel ikke ville gøre brug af kommunens tilladelse, men senere indsende en fornyet ansøgning. Desuagtet Nævnets ophævelse er 6 hønseksurvogne, 11 slagtekyllingehuse, 1 Wörderkemper-fjerkræhus og 2 McGregor-fjerkræhuse allerede opstillet på matriklerne 3n og 2g (jf. direktionens oplæg til Teknik- og Miljøudvalgets møde 7. maj 2018, s.41).

Den aktuelle 2018-ansøgning:

Den aktuelle ansøgning er efter DN Lejres opfattelse endnu mere omfattende og naturbelastende end 2015/2016-ansøgningen, idet der nu yderligere er ansøgt om fri ret til opstilling af hønsehuse på matriklen 2g skrånende mod Lavringe Å, og opstilling af flere store hønsehuse end i den tidligere ansøgning.

For så vidt angår placering

Ansøger ønsker at kunne placere ialt 24 fjerkræhuse frit på matriklerne 2g og 3n.

Matrikel 2g (beliggende på østsiden af Lejrevej, dvs. den modsatte vejside af bedriftens faste bygninger) grænser mod øst over en strækning på ca. 1 km, og med en markant hældning, ned til vestbrinken af den §3-beskyttede Lavringe Å. Langs denne side f åen strækker sig en offentlig grussti med selvgroede rabatter. Stien er en hele året og dagligt stærkt benyttet del af Skjoldungesti-netværket. Matrikel 2g afgrænses mod vest af de offentlige veje Lejrevej og Munkedammen. Mod syd afgrænses 2g af markvej og anden bedrifts mark, og mod nord af en hestefold i anden bedrift. Matrikel 2g ejes af kommunen og er bortforpagtet til ansøger for en 5-årig periode. Der findes ikke spredt bebyggelse i dette landskabsrum.

Matrikel 3n (beliggende på vestsiden af Lejrevej, dvs. på samme side som bedriftens faste bygninger) grænser mod nord og vest over en strækning på ca. 350 meter og med en markant hældning ned til

sydbrinken af den §3-beskyttede Tokkerup Å, en grænsestrækning uden offentlig adgang eller sti. Matrikel 3n grænser *mod øst* til Lejrevej, og *mod syd* til bedriftens faste bygninger og øvrige marker.

For så vidt angår udformning

De ansøgte bygninger kan sammenfattende beskrives som:

- (a) 6 stk. mobile hønsehuse i form af *skurvogne* med dimensionerne: Højde 3,5 meter, bredde 3 meter, længde 6 meter (dvs. 18 m²), bemalet med malerier. Hver med en kapacitet på ca. 100 høns.
- (b) 11 stk. mobile *slagtekyllingehuse*, med dimensionerne: Højde 0,8 meter, bredde 3 meter, længde 2 meter (dvs. 6 m²), beklædt med lærketræ og et mælkehvidt rillet plasttag, som kan åbnes på højkant for udluftning.
- (c) 1 stk. *grisevelfærdstelt*, med arealet 78 m² og konisk, mælkehvidt tag i halvtransparent plast.
- (d) 3 stk. mobile *Wördekemper* fjerkræhuse med dimensionerne: Højde 3,9 meter, bredde 8 meter, længde 16,4 meter (dvs. 131 m²), beklædt med gråt aluminium med vinduer i begge siders hele længde, og med et buetformet, grønt presseningstag. I vinterhalvåret dagligt oplyst i 8 morgen- og aftentimer. Hver med en kapacitet på ca. 700 høns.
- (e) 4 stk. mobile *McGregor* fjerkræhuse med dimensionerne: Højde 2,5 meter, bredde 4,2 meter, længde 14,3 meter (dvs. 61 m²), beklædt med mørkt polyboard med åbninger i begge siders hele længde, og med et buetformet, grønt presseningstag. I vinterhalvåret dagligt oplyst i 8 morgen- og aftentimer. Hver med en kapacitet på ca. 300 høns.

Bedriftens ansøgning gengiver fotos af hustyperne.

Sagsforløb i Lejre Kommune, med kommentarer

Lejre Kommunes forudgående naboorientering ved brev af 19. april 2018 besvarede DN Lejre med brev af 24. april 2018. DN Lejre gjorde gældende, at bebyggelse kun bør tillades vest for Lejrevej, hvor ejendommen er beliggende (hvormed DN Lejre gjorde indsigelse mod bebyggelse på matrikel 2g), og at det burde præciseres, at å-beskyttelseslinjen skulle respekteres (hvormed DN Lejre implicit gjorde indsigelse mod bebyggelse indenfor å-beskyttelseslinjen på matrikel 3n).

Lejre Kommune modtog også flere nabo-indsigelser (jf. resumé i kommunens afgørelse, s. 5-6) af nogenlunde samme indhold som DN Lejres indsigelse, og i særdeleshed rettet imod bebyggelse på matrikel 2g ned mod Lavringe Å og tilhørende sti.

Lejre Kommune har ikke imødekommet indsigelser fra DN Lejre eller naboer, men valgt at godkende bedriftens ansøgning uden at stille vilkår om bygningernes placering eller udformning (bortset fra påbud om ommaling af 3 skurvogne), eller om etablering af skærmende beplantning. Beslutningen blev truffet af et flertal på 3 af 5 medlemmer i Teknik- og Miljøudvalg, mens de øvrige 2 medlemmer ikke ønskede, at der placeres bygninger på matrikel 2g.

Lejre Kommune er (iflg. afgørelsens s. 6) "...enige i, at de ansøgte bygninger vil fremstå meget synlige i landskabet, særligt hvis de placeres på matr. nr. 2g uden tilknytning til en eksisterende bygningsmasse". DN Lejre beklager, at kommunens erkendelse ikke har ansporet kommunen til at sætte vilkår for bygningernes placering. Lejre Kommune har valgt alene at tilgodese ansøgers ønsker om, at hønsehuse kan opstilles spredt på hele matrikel 2g og 3n, uden at afveje disse ønsker mod Planlovens naturmæssige hensyn.

Lejre Kommune angiver (iflg. afgørelsens s. 6), at "Husdyrbekendtgørelsen indeholder en række afstandskrav til bl.a. nabobeboelse, naboskel, vandløb, søer, veje samt områder i landzone, der i lokalplan er udlagt til rekreative formål og lignende...Det er vores vurdering, at der med disse afstandskrav er taget højde for en række af de gener der eventuelt måtte være for naboerne". DN Lejre er stærkt uenig i, at husdyrgødningsbekendtgørelsens afstandskrav på 15 meter til vandløb og 15 meter til offentlig vej på nogen måde skulle kunne afbøde den skæmmende virkning af hønsehusene som ansøgt.

Motivering for DN Lejres klage

DN Lejre påklager Lejre Kommunes afgørelse for så vidt angår hønsehusene af type (a) skurvogne, type (d) *Wördekemper* fjerkræhuse, og type (e) *McGregor* fjerkræhuse, idet vi finder, at fri opstilling af husene på matriklerne 2g og 3n uden tilknytning til eksisterende bygninger og uden beplantningskrav, meget markant vil ændre og skæmme landskabet langs ca. 1 km af Lavringe Å og dens rekreativt stærkt anvendte sti, og ligeledes markant skæmme udsynet langs Lejrevej igennem en ca. 1 km lang tilkørsel til Allerslev by.

DN Lejre accepterer kommunens afgørelse for så vidt angår opstilling af op til 11 (type b) slagtekyllinghuse, som ikke i samme grad vil skæmme landskabet som husene af typerne (a), (d) og (e).

Fsva. matrikel 2g (ca. 20 ha):

Fri opstilling på matrikel 2g af op til ialt 13 stk. hønsehuse af typen (a) skurvogne, type (d) *Wördekemper* fjerkræhuse, og type (e) *McGregor* fjerkræhuse, altså huse af en højde mellem 3,9 og 2,5 meter og et areal mellem 11 og 131 m², bygget i iøjnefaldende materialer og (for type d og e) oplyst i morgen- og aften timer i vinterhalvåret, ville være meget skæmmende. Allermest skæmmende er husene af type (d) *Wördekemper* fjerkræhuse.

Scenariet for matrikel 2g er følgende: Ved Lavringe Å er det truede område en ca. 1 km lang strækning af åen og dens tilhørende Skjoldunge-sti langs åens vestbrink. Matriklen umiddelbart ovenfor å og sti kunne i værste fald blive belagt med 13 type a, d og e hønsehuse, og med en afstand fra åen på ned til 15 meter, hvis alene husdyrbekendtgørelsen skulle råde. Disse 13 store hønsehuse ville svare til 1 hus pr. 1,5 ha. Selv hvis det antages, at de store huse altid fordeles proportionalt mellem 2g's og 3n's arealer, ville 2g være belagt med 9 store hønsehuse (svarende til 1 hus pr. 2,2 ha). Dertil kommer belægningen af samme areal med op til 11 små slagtekylling-huse. Næsten alle dele af matrikel 2g, inklusive dens 'skyline' skabt af Lejrevej, er synlige langs hele denne sti-strækning (bortset fra udsynet langs to træklædte strækninger á ca. 200 og 100 meter). Topografien levner dog delarealer, som ikke er så markant synlige fra åen og stien, - og DN Lejre et reduceret antal af de store huse bør henvises der til, jf. nedenstående kompromisforslag.

Størsteparten af matrikel 2g's areal er ligeledes synlig fra Lejrevej/Munkedammen langs en ca. 950 meter strækning. Også for dennevejstrækning vil de store huse være stærkt skæmmende, men DN Lejre tillægger udsynet fra Lavringe Å og tilhørende sti højere prioritet end udsynet fra Lejrevej/Munkedammen.

Hvor Lejre Kommune (på afgørelsens s. 4, som en information, men ikke som et vilkår) refererer til ansøgers plan om at etablere beplantning på matriklerne 3a og 3n, finder kommunen, at *"Siden matr. nr. 2g kun er forpagtet for en femårig periode, har vi vurderet, at der ikke skal stilles yderligere vilkår om etablering af beplantning på denne matrikel"*. DN Lejre er enig i, at skærmende beplantning mod hhv. åen og vejene under en 5-årig forpagtning formentlig ville være urealistisk. Vi anser imidlertid den manglende mulighed for beplantning som et skærpende argument imod tilladelse til fri opstilling af hønsehuse på matrikel 2g.

Kommunen (i direktionens oplæg til Teknik- og Miljøudvalgets møde 7. maj 2018, s.41) nævner, at ansøger er igang med at udarbejde planer for matrikel 2g med henblik på at indrette et demonstrationslandbrug, der forener dyrevelfærd og borgerinddragelse med et økologisk og økonomisk bæredygtigt landbrug. DN Lejre er af den opfattelse, at for så vidt denne fremtidige plan overhovedet skal tillægges vægt i den aktuelle sag, bør det bestyrke snarere end at svække hensynet til naturbeskyttelsen.

DN Lejre finder, at de mest skæmmende virkninger af ansøgningen vedrørende matrikel 2g kan afbødes gennem kombinerede restriktioner på type, antal og placering af hønsehusene på denne matrikel, jf. nedenstående konkrete forslag under afsnittet 'DN Lejre's forslag til et kompromis'.

Fsva. matrikel 3n (ca 7½ ha):

Også på denne matrikel ville en fri opstilling af hønsehuse af typerne (a), (d) og (e) være skæmmende.

Matrikel 3n er imidlertid omgivet af en høj, naturlig træbræmme mod Tokkerup Å i nord og vest, og er kun synlig fra Lejrevej/Munkedammen på en ca. 380 meter strækning af matriklens østside. DN Lejre anser, at den skæmmende virkning af opstillede hønsehuse på matrikel 3n kan og bør afbødes ved etableringen af en egnskarakteristisk, tilstrækkeligt skærmende beplantning, jf. nedenstående konkrete forslag.

DN Lejre's forslag til et kompromis

DN Lejre foreslår i det følgende et kompromis mellem naturhensynet og ansøgers ønsker. Efter vores opfattelse imødekommer vores løsningsforslag tildels ansøgers produktionsmæssige ønsker, omend de foreslåede vilkår muligvis kan begrænse antallet af høns, som kan holdes netop på den ønskede måde, og/eller kan medføre et øget behov for transport af gødning rundt på bedriftens arealer.

Omvendt opnår vores forslag ikke, at der tilvejebringes en enkelt, samlet bygningsmasse som tilsigtet med Planloven, og landskabet vil fremstå ændret og skæmmet. Vores forslag afværger dog effekten af de mest skæmmende bygningselementer på de synligste og mest sårbare arealer, ved at

- slagtekyllinge-huse tillades frit på matrikel 2g, men kun et *begrænset* antal skurvogne og McGregor fjerkræhuse tillades på matrikel 2g og kun *indenfor to zoner*, som vurderes mindst synlige fra Lavringe Å ifølge terrænets topografi, jf. de to felter afgrænset med lysegrøn konturlinje på vedhæftede kortskitse-bilag;

og

- alle hustyper tillades frit på matrikel 3n på betingelse af, at der samtidigt etableres *skærmende beplantning* mod Lejrevej.

I sin helhed og konkret foreslår vi følgende vilkår:

På matriklen 2g: Der meddeles landzonetilladelse til fri opstilling på hele matriklen af op til 11 mobile slagtekyllinghuse (type b) af en udformning som ansøgt (fraregnet antallet af samme type huse opstillet på matrikel 3n).

Der meddeles endvidere landzonetilladelse til samtidig opstilling af op til ialt 7 mobile fjerkræhuse af typerne (a) *skurvogne* og (e) *McGregor* fjerkræhuse af en udformning som ansøgt, i de følgende to zoner indenfor matrikel 2g (jf. vedhæftede kortskitse):

- dels i en tilnærmelsesvis retvinklet trekantet zone med de tre hjørner i (1) skæringspunktet mellem Lejrevej og markvejen gående øst fra Lejrevej til vandforsynings station, dvs. i skellet mellem matrikel 2g og matrikel 5.1, (2) et punkt 200 meter fra pkt. 1 mod øst i randen af samme markvej, og (3) et punkt 350 meter fra pkt. 1 mod nord i randen af Lejrevej,
- dels i en tilnærmelsesvis rektangulær, 65 meter bred zone umiddelbart øst for Lejrevej/Munkedammen, strækkende sig fra ovennævnte punkt (3) hen til hjørnet mellem Lejrevej og Munkedammen.

Tilladelserne er midlertidige, gældende indtil udløbet af den indeværende, 5-årige forpagtningsaftale. Skurvogne (type b), skal ommales i en mørk og ensfarvet nuance. Bygningerne skal fjernes hvis de ikke længere er i brug.

På matriklen 3n: Der meddeles landzonetilladelse til fri opstilling på hele matriklen af op til 11 mobile slagtekyllinghuse (type b) af en udformning som ansøgt (fraregnet antallet af samme type huse opstillet på matrikel 2g), samt til fri opstilling af op til ialt 13 mobile fjerkræhuse af typerne (a) *skurvogne*, (d) *Wördekemper* fjerkræhuse og (e) *McGregor* fjerkræhuse af en udformning som ansøgt, dog fraregnet antallet af hver af samme type huse opstillet på matrikel 2g.

Tilladelsen er betinget af, at der senest samtidigt med opstillingen etableres og derefter passende vedligeholdes en egnskarakteristisk, skærmende beplantning i nødvendigt omfang på matriklens østlige kant mod Lejrevej, i det mindste så langt nordpå som til den 150 meter brede å-beskyttelseslinje for Tokkerup Å. Skurvogne (type b), skal ommales i en mørk og ensfarvet nuance. Bygningerne skal fjernes hvis de ikke længere er i brug.

På matriklen 3o: Der meddeles lovliggørende landzonetilladelse til opstilling af et grisevelfærdstelt af en udformning som ansøgt.